

DOMOVINA

Upravništvo „Domovina“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovina“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Sedmletno Din 7.50, letno Din 15.—

Licea
Ljubljana.

Bodimo možje!

(Piše napreden kmet.)

Pod besedo mož so pojmovali naši predniki moža, ki je kaj držal nase, ki ni bil nikaka veterinca. Njegova beseda in obljuba je morala držati. Takemu pa, ki ni držal besede, ni imel nobenega ponosa, so rekli: «Ta ni mož!» Le prave može so si izbrali za svoje zastopnike v občinskem odboru in drugod. Tudi danes le ta kaj velja, in ga imajo za moža, ki ostane pri svoji besedi in obljubi. Takemu pravimo kmetje «mož-beseda».

Ta «mož-beseda» pa ne velja samo za njegove zasebne zadeve, ampak še mnogo bolj velja to dandanes v politiki, to je pri možeh, ki so nekaki naši vodniki, ki zastopajo naše težnje in potrebe kot poslanci. In taki možje, ki navadno več vedo kakor mi preprosti kmetje in obrtniki, bi morali biti najčistejši zgled možatosti, ne pa danes tako, jutri drugače; pred nekaj meseci zabavljati čez to in ono stranko, a kakor hitro se pokaže, da se bo dalo doseči kaj časti in veljave, pa vse zatajiti. Taki možje kot naši vodniki niso pravi možje in ne bodo nikdar ničesar dosegli za nas.

Kot taki, ki so se in ki bi še dandanes zatajili svoje obljube, samo če bi malo pokazalo v njihovo korist, so veljali nekateri naši klerikalci. To so pokazali lani, ko so bili na vladi.

Isto velja za Samostojno kmetijsko stranko in za g. Pucelja. Tako menjavanje politike ni možato. Zato se o g. Pucelju lahko reče: «Ni pravi mož!» On je dober ljudski govornik, ki s svojimi obljubami marsikoga preverje, da bo g. Pucelj dosegel za kmetijski stan vse najboljše. Ne pravim, da ne bi bil zmožen, a s takim slepomišljenjem

zdej tu zdej tam, se zapravi vsa tista veljava, ki je potrebna za dosego kakih koristi.

S pravim nastopom in odločnostjo se da kaj doseči. Le pogledimo dr. Žerjava. Od malo govori, a se drži dosledno tega, kar si je začrtal, in naj ima že potem mesto v vladi ali ne. To je res mož.

Tudi jaz sem bil v začetku za g. Pucelja, a ko sem spoznal vso njegovo nestanovitno postopanje, sem se obrnil od njega. Zdej je on zašel med Radičevce. Ti se tudi levé kakor kače spomladi. Noben le malo zaveden kmet, in tudi noben drugi ne bo takim sledil. Vemo, da se bo g. Pucelj izgovarjal na radičevsko seljaštvo, da je to nekaka kmetijska stranka med Hrvati. No, to je pa samo po imenu. Kdor hrvatske razmere pozna, ve, da na Hrvatskem pred vsemi drugimi imajo prvo besedo baš nekmetje meščani. Za temi pa pride bogata duhovščina s svojimi velikimi posestvi in še graščaki. Vsi ti pa še nikdar niso bili za nas manjše kmete. Proti tem so tudi Radičevci brez moči in proti njim tudi prav ničesar ne bodo napravili.

Pa kakor doli, tako bo tudi ostalo tu pri nas doma v Sloveniji, dokler se bo zastopnik kmetijskih zadev g. Pucelj držil s takimi nekmetskimi strankami in tako nastopal, kakor pravi in odločni mož ne sme. Mi pravi napredni kmetje ostajamo trdni ter se še bolj tesno oprimumo naše Samostojne demokratske stranke, ki gre neustraheno svojo zarisano pot ne oziraje se ne na levo, ne na desno.

Politični pregled

Navzlic skupščinskim počitnicam danje javno življenje ni brez političnih dogodkov. Kralj Aleksander prebiva na Bledu, kjer ostane menda še ves ta mesec. K njemu dohajajo ministri poročat o političnem položaju in o vladnih zadevah, tako, da se sedanje politično življenje odigrava deloma v Beogradu, deloma pa na Bledu. A ministrski predsednik Pašić se mudl še v zdravilišču v Karlovih varih, odkoder pa se te dni poda v neko francosko kopaljšče.

Ministri, kolikor jih je sproti v Beogradu, imajo domala dnevno svoje ministrske seje, na katerih pretresajo tekoče vladne zadeve. Med najvažnejšimi so zadnje dni bile tako imenovane

zaključne konvencije z Italijo ter trgovinska pogodba z Avstrijo.

ki nam naj bi zagotovile spodobne odnošaje z obema sosednjima državama. Toda konvencije z Italijo so povzročile spor med radičevskim ministrom Krajačem in zunanjim ministrom dr. Ninčičem, ker je baje dr. Krajač izrazil mnenje, da preveč popuščamo napram Italiji. Koliko je to res, se bo dalo presoditi šele v par dneh, ko bodo konvencije objav-

ljene. Obenem je pa dejstvo, da se je dr. Krajač enostavno umaknil s svojo nejevoljo in je torej spor v vladi z njegovim umikom poravnal. Vobče se opaža, da radikali že znajo radičevce sukati okoli prsta kakor papir... Kar se tiče naše trgovinske pogodbe z Avstrijo, se bodo pogajanja še nadaljevala.

Obilo neprilik povzroča sedanji vladi

Štefan Radič, ki venomer govori.

in vmes daje tudi mnoge nepremišljene izjave. Radikali so mu že parkrat namignili v listih, naj bo malo skromnejši v izjavah, naj skratka brzda svoj jezik. Toda vse nič ne pomaga. Zdej so končno našli način, kako se Radiča vsaj za nekaj časa najlepše iznebiti: določili so ga za delegata na konferenci Zveze narodov, ki se bo v kratkem vršila v Ženevi. Seveda, obenem se pa že tudi poraja skrb, da bo Radič tam zunaj uganjal še večjo zmedo kakor doma.

Je pač križ s tem neugnanim Radičem. Toda radikali so ga hoteli za zaveznika — zdej ga imajo. In menda polagoma uvidevajo, da so z njim v marsikaterem pogledu dobili — mačka v žaklju. Kajti,

Radličeve govornice na hrvatskem se marsikod majejo.

hrvatsko ljudstvo ni več prav zadovoljno z Radičevimi preokreti. Kakor znano se je že precejšnje število poslancev odcepilo od Radiča in oni zdej med ljudstvom ostro agitirajo proti njemu. Imajo baje tudi lepe uspehe. In če se obenem uvažuje, da tudi

Samostojna demokratska stranka neprestano pridobiva tal med radičevci, a tudi med radikali,

kakor so to dokazala sijajna zborovanja, ki jih je v nedeljo imel Svetozar Pribičević v Hercegovini, — tedaj se lahko presodi, da sedanji položaj tako zvane RR vlade nikakor ni tako rožnat, kakor bi to radi dopovedali slovenski radičevci z gospodom Puceljem in njegovim «Kmetiskim listom» vred.

• Kar se tiče naših domačih političnih razmer, lahko zopet z zadovoljstvom poudarjamo, da SDS vedno bolj pridobiva na moči in ugledu, ter da se v njej pristrčno pogloblja medsebojno zaupanje. To je posebno dokazala

seja izvršilnega odbora SDS za ljubljansko oblast,

ki se je vršila v soboto zvečer v Ljubljani. Glavna, izčrpna poročila o sedanjem političnem in gospodarskem položaju sta podala minister n. r. dr. Žerjav ter znani gospodarski strokovnjak Ivan Mohorič. Zborovalci so njuna poročila vzeli z navdušenim odobravanjem na znanje, nakar je bilo objavljeno nastopno obvestilo, ki v kratkih stavkih obsega celotno sedanje stališče SDS:

«Načelstvo SDS za ljubljansko oblast je vzel poročila svojega predsednika bivšega ministra g. dr. Žerjava in svojega člana, bivšega pomočnika ministra, g. I. v. Mohoriča s soglasnim odobravanjem na znanje. Na podlagi teh poročil in referatov okrožnih tajnikov, ki kažejo razveseljiv napredek strankine organizacije v vsej oblasti, se je razvila živahna debata, v kateri so bile podane smernice za nadaljnjo, še krepkejšo akcijo stranke na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Zlasti so bila odobrena načela za poglobitev in razširjenje organizatoričnega dela. Z zadoščenjem so bila sprejeta poročila, ki ugotavljajo, da so zadnji politični dogodki samozavest in odločnost najširših krogov SDS le še utrdili. SDS se v polni meri zaveda, da edino ona predstavlja zavedno nacionalno in napredno fronto v Sloveniji, s katero mora državna politika, ako je iskrena in vodena v duhu državnih interesov v polni meri računati. Kakor vsako vladino kombinacijo tako presojava tudi današnja s stališča naših načel. Od postopanja vlade bo torej odvisno naše zadržanje napram njej. V tem okviru je izvrševalni odbor SDS pooblastil predsedstvo oblastne organizacije, da ukrene morebiti potrebne taktične ukrepe.»

Kaj pa naši klerikalci? O njih danes ne omo trošili preveč besed. Zadnje čase se jih je lotila precejšnja pobitost. Zdaj vidijo, v kakšno zagato so zlezli s svojo avtonomijo in praznim obljubkarstvom. Njihovi poslanci zdaj zopet hodijo svojim volilcem v vas, toda povsod se morajo prepričati, da od njihove stranke pade list za listom. Ljudstvo je sito praznih obljub. Na sedanjem obupnem položaju klerikalcev bi se lahko zgledovali tudi g. Pucelj in tovariši, ki sicer od svoje nove radičevske bratovščine

obetajo samo drobtine.

a niti teh ne bodo dosegli. Ko se bo enkrat — in sicer prav kmalu — izkazalo še to, da niti klerikalno niti samostojneško obljubarstvo nima več mamljive moči pri težko izkušenih slovenskih volilcih, tedaj se bo uveljavilo pravo prepričanje, da tudi v politiki obvelja le načelnost, doslednost in odkrita beseda. Vse to pa je doslej in bo še nadalje zastopala v Sloveniji edino Samostojna demokratska stranka.

DOPISI

GROSUPLJE. Tukajšnje sokolsko društvo se pridno pripravlja na letošnjo prireditev, ki se vrši, kakor smo že poročali, na Mali Šmaren dne 8. septembra. Četudi je še ves mesec časa, vendar že sedaj pridno dela veselilni odsek, da bo prireditev izredna in veličastna manifestacija vsega dolenskega Sokolstva. Obljubila so nam še nekatera bratska sosednja društva, da bodo sodelovala, upamo pa in prepričani smo, da bodo vsa bližnja dolenska društva, kakor tudi ljubljanska ta dan pohitela v naše lepe Grosuplje ter s tem pripomogla najmlajšemu društvu ljubljanske župe do zgradbe lastnega doma. Nadeli smo si nalogo, da pričnemo z zgradbo še letos, in to težko nalogo hočemo tudi izvršiti. Prepričani smo, da bo vsak, ki je naklonjen sokolski misli, posebno pa vsi, ki so bili lansko leto na naši prireditvi, prihitel letos k nam, kajti letošnja prireditev bo imela kaj pester program; med drugim tudi za tu nekaj novega, veliko tekmo v žakljih in razne druge zanimivosti. Za mladino bo na razpolago velik plesni oder na prostem. Svirala bo železničarska godba «Sloga» iz Ljub-

ljane. Tudi pristni dolenski eviček z Gadove peč in dobro štajersko belo vino smo si priskrbeli, ter upamo, da ne bo nikomur žal, ko bi prebil par res veselih uric med nami. Zatorej naj ne manjka ta dan nikogar, kdor želi veselo domače neprisliljene zabave. — Zdravo! — Odbor.

LITIJA. (Drobiž iz litijskega okraja.) Veličasten napredek naprednih glasov v litijskem okraju je prisilil vplivne klerikalne generale, da so pričeli misliti na kapitulacijo. Zato pa se dramijo vrli Trebeljevi in Kandršani in Kotredežarji. Tako je prav. Sloga jači — nesloga tlači. Dobro slovensko ljudstvo pa s svojimi nastopi dokazuje, da mu ni več za klerikalna mazila. To nam dokazujejo občinske volitve, ki so se vršile v teh krajih. Čast fantom in možem, ki so to pot — ne oziraje se na levo ali na desno — svojo dolžnost storili z zavednostjo in ponosom. Krepke SDS krajevne organizacije v litijskem okraju dokazujejo časten napredek članov v še pred kratkim tako klerikalnem litijskem okraju... Napredovanje, delo brez hrupa, to boli nasprotnike. Koncem avgusta, bomo imeli v občini Hotič občinske volitve. Radi nerednosti je bil ondotni občinski odbor razpuščen. Dobil smo gerenta in gerentski sosvet. Gerentom je imenovan g. Rotar iz Gradca. Naša skrinjica je prva in nosi naslov «Napredna gospodarska lista». Nosilec liste je g. Niko Krhlikar iz Gradca. Na tej listi so zastopani vsi stanovi in sloji ljudstva. Zato veli nam pamet zdrava, da prva skrinjica je prava! — V Šmartnem se vrši v nedeljo popoldne velika tombola v prid zgradbi Sokolskega doma. Krasni dobitki: sobna oprava, podplatarica, plug, večji kosi manufakture itd. Vse to dobiš na srečke, ki se bodo prodajale po 3 dinarje. V nedeljo vsi v Šmartno! — Naša mladina giblje in vadi pridno. Sokolski telovadnici Litija-Šmartno se polnita z mladimi borci jugoslovenske nacionalne misli. Delo «Sokola» bomo videli na prireditvi v prvih dneh septembra. Poleg «Sokola» imamo tudi «Edinost», organizacijo napredne mladine, v kateri je tudi delavstvo častno zastopano. Tudi «Orjuna» krepko vežba in razvija svoje ideje med mladino. Ob pogledu na vrste vseh teh mladih, idealno razpoloženih borev, nas blaži zavest popolne zmage v skorajšnji bodočnosti. Savski.

GORNJI LOGATEC. Letošnji Veliki Šmaren bo naš dan, naš praznik. Slavili bomo pokritje

Sokolskega doma. Dne 22. aprila 1923. se je ustanovilo sokolsko društvo v Gornjem Logatcu in po dobrih dveh letih bo imelo pod streho svoj lastni dom. Kdor se hoče veseliti z nami uspehov vstrajnega in napornega sokolskega dela v telovadnici in izven nje, bo sprejet v naši sredi s prisrčno dobrodošlico. Številna bratska sokolska društva so nam že obljubila svojo udeležbo. Svoj poset nam je napovedala tudi Samostojna strokovna delavska Unija iz Ljubljane, ki bo imela skupno z logaškimi tovariši ta dan svoje zborovanje pri nas. Pozdravljeni, prijatelji, ki prihajate v svate, da nam daste moralne in materialne podpore za naše bodoče delo! — Zdravo!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Dne 15. t. m. priredi O. O. Orjuna mariborske oblasti v naš kraj izlet z velikim in zanimivim sporedom. Vabljeni so nacionalisti tudi iz drugih oblasti.

Sv. Krištof pri Laškem. Z začudenjem smo vzehi na znanje, da so se naši nekdanji tako zedinjeni klerikalci sprli med seboj. Pri lanskih občinskih volitvah so bili še edini in so imeli samo eno kandidatno listo za vse občino. Za bodoče občinske volitve, katere se vršijo 23. t. m., so sestavili za vsako volišče po eno kandidatno listo, ker si želijo imeti za vsako volišče po enega župana. Upamo pa, da se bodo volilci zavedali, na kak zvit način jih hočeje spraviti na led. Zavedni občani smo se odločili, da bomo volili prvo skrinjico, ker imamo dokaze, da so njeni zastopniki storili še največ za blagor in dobrobit vseh občanov. Torej, dne 23. t. m. vzimo kroglice vsi v prvo skrinjico!

SV. BARBARA PRI MARIBORU. Strašno neurje je privrelo v nedeljo dne 2. avgusta popoldne nad nas. Potem ko je že ves dan deževalo, so se začeli takoj opoldne poditi temni oblaki od Kozjaka in Pohorja in ob drugi uri popoldne je že naznanjalo iz velike daljave grozno gromenje nesrečo. Ne pomnijo niti stari ljudje takega hropenja, ki mu je kmalu sledila gosta toča med hudim nalivom. Padala so zrna, velika kakor orehi, in uničila dobro tretjino poljskih in vinogradnih pridelkov. Posebno vinogradi so hudo poškodovani. Vendar pa Sv. Barbara niti ni najhuje prizadeta, ker je divjalo neurje drugod še bolj. — V soboto dne 15. avgusta 1925. priredijo narodni roboti v gostilni pri Kranjarju veselico v korist tukajšnji šolski deci. Iz čistega dobička se bodo nakupile ubogim šolarjem šolske knjige in druge potrebščine, po možnosti

Anton Stražar:

Tako je torej ta Jozelj kupčeval po Štajerskem!...

Tone je skončal s to zgodbo. Znanci so si pripovedovali še dosti drugih starih reči, seveda tudi smešnih. Pa Trdin je v kljub temu bil bolj zamišljen in malobeseden.

Šele v Kranju v gostilni je nekoliko oživel. Po dveurnem počitku pa so znova vzeli pot pod noge in koračili dalje.

Z nočjo vred so prišli v Dolino. Za zaključek romanja so se še oglasili malo pri Jožetu.

Tam je Jaku reberski birič, kakor so rekli kmetje sodniškemu slugi, vročil obvestilo ali «pečat», da se bo na licu mesta prihodnje sredo vršila pod prisego vseh prič zadnja obravnava zaradi pota.

«Tako, enkrat bo vendar konec te vražje pravde, saj je že čas!» reče Trdin, ko spravlja list v žep.

Ko so se znanci razhajali vsak na svoj dom, pa je Uriha govoril Jaku: «To ti rečem,

pravda je zlodjeva reč — veš tako: kmet mora kravo držati, dohtar pa molze...»

V.

Trdin je zgubil pravdo..

Na smrtni postelji je govoril stari Trdin: «Jaka, skoraj vseh nesreč sem ti jaz kriv... Prosim te, odpusti!»

Zadnjo torkovo noč, ko se je naslednje popoldne imel izvršiti zaključek pravde na licu mesta, ni Jaka od samih skrbi nič spal. V jutro tudi zajtrkoval ni nič. Pač pa je šel v čumnato in se iz steklenice zelenke napil sadnega žganja — kar na korajžo... Pa glej ga spaka, tokrat žganje ni imelo take moči kakor drugekrat — samo malo se je zdelo Jaku, da mu raste pogum in da ga zapuščajo skrbi.

Še pred napovedano deseto uro je bilo polno ljudi na kraju usodnega pota, katerega je on na prigovarjanje svoje žene zaprl sosedu. To je razumljivo, da je bilo več zija in radovednežev, kakor pa pravih prič. Ljudi je bilo čedalje več, izgledalo je, kakor bi se imela vršiti dražba, ali kot bi se zbirali pogrebc.

Naposled so prišli še gospodje, advokata, sodnik in pisar. Šele takrat so prišli Trdinovi poleg.

Priče so seveda kar na licu mesta zapri-segli, kaj pomembno je bilo gledati to pri-seganje na prostem. Prisegli pa so seveda vsi, ki so kdaj kočarju Gorniku vozili. Na podlagi njihovih izpovedb se je izkazalo, da so po tej poti vozili že od pamtiveka in da nikdar ni nobeden Trdinovih zabranjeva voznje.

Uradni gospodje so odšli nato h Gorniku, da storijo zaključek. Čez čas pokličejo Jaka, ki so se mu kar noge tresle od samega razburjenja. Zvedel je kar kratko: Da je zgubil pravdo in ima poravnati vse pravdne stroške, katerih je narastlo nekaj nad tisoč goldinarjev.

Grdinova Jera je bila skrita v bezgovem grmovju pod hišnim oknom in poslušala. Ko je doznala to novico, je seveda takoj odšla k radovednežem in jim govorila: «Oh jemna-sta, Jaka je zgubil pravdo, celih tisoč goldinarjev ima plačati!»

Ko je Jera tako govorila, je prišel tudi Jaka med nje ves prepaden in bled. Čeprav je bil zelo razmišljen, je vendar takoj spoznal, da opravljiva ženska blebeče o njem. Ves jezen stopi k nji, jo strese za ramena in ji strogo ukaže: «Baba, glej, da se pobereš odtod! Kaj se ti brigaš zame! K tebi ne bom hodil denarja iskat. Nimaš tu nič opravka, glej, da hitro zgineš!»

Preplašena Jera jo je hitro odkurila — slišala je še, ko se je večina izmed družbe

bodo obdarovani najrevnejši tudi z obleko. Upamo, da bo udeležba obilna. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo. Za vsakovrstni telesni blagor bo preskrbljeno.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. V Laškem obstoji Okrajna hranilnica in posojilnica, ki so jo poprej imeli v rokah Nemci ter so jo imenovali «Fürsuskaso». Pred dobrimi tremi leti so prevzeli posojilnico naši ljudje pod vodstvom gg. Roša, Osolina, Dergana in drugih, in zavod se je začel lepo razvijati. Poravnana in plačana so vsa vojna posojila, rezervni sklad se je povečal na okrog 1 milijon kron. Da Okrajna hranilnica in posojilnica dela v prid okraja in osebno v prid kmetom, kaže okolnost, da ima sedaj 846 kmetov iz vsega okraja izposojene večje in manjše zneske. Tudi dovoljuje posojilnica kmetom posojila proti nižjim obrestim kakor n. pr. trgovcem, ki z denarjem lahko veliko zaslužijo, kar kmet ne more. Ker pa dela posojilnica za kmete, je moramo tudi mi kmetje podpirati na ta način, da v njo nalagamo svoje prihranke. To storimo tem lažje, ker nam Okrajna hranilnica daje boljše obresti kot druge hranilnice. Pomagali pa bomo s tem sebi in svojim tovarišem kmetom, kadar bomo v sili in bomo rabili denar. Torej, kmetje in drugi! Prihranke nalagajmo v Okrajno hranilnico in posojilnico v Laškem.

UDMAT PRI LAŠKEM. Občinske volitve v občini Sv. Krištof so pred durmi. Udmatačani si želimo novo občinsko gospodarstvo. Saj smo tudi vaščani navajeni hoditi po lepih cestah. Cesta pa, ki vodi skozi našo vas, mora biti naš ponos in jo moramo posebno čuvati. A dasiravno je bila pred kratkim precej dobro popravljena, moramo ob najlepšem vremenu gaziti ogabno zeleno blato, ki je prepojeno z gnojnicco. Mi bomo 23. avgusta vedeli, komu treba izročiti občinsko gospodarstvo v roke. Vse tri skrinjice stranki SLS ne bodo dosti pomagale. Vaših limanic smo že precej vajeni in bomo to pot spuščali kroglice samo v prvo skrinjico!

LAŠKO. (Proslava 55letnice prostovoljnega gasilnega društva Laško, spojena z župnim zletom in izredno župno skupščino Trboveljske gasilske župe.) Sprejem pri vseh dopoldanskih vlakih je bil imponanten, v vlaki so došle deputacije vključno neugodnemu vremenu počastiti jubilate, nakar se je razvila povorka, broječa 120 gasilcev v kroju s tov. Vengustom, 4 zastavami in godbo na čelu, v Laški trg. Na trgu pred pivnico je gasilstvo v izbranih besedah pozdravilo in

razmotril današnje slavje gosp. dr. Roš. Za njegove, v srce segajoče besede se mu je v imenu gasilstva zahvalil tov. Vengust. Nato se je gasilstvo udeležilo slavnostne maše v cerkvi. Gospod dekan se je v prisrčnih besedah spominjal človekoljubnega dela gasilstva, katero vrši laško gasilsko društvo 55 let. Spominjal se je tudi odlikovancev, posebno rajkega Dornika Franca, ki bi imel biti odlikovan z zlato kolajno, pa smo ga pred osmimi dnevi pokopali. Po maši je odlikoval gosp. glavar Pinkava v imenu Njegovega Veličanstva kralja sedem gasilcev za zasluge pri gasilstvu. V imenu vseh odlikovancev se mu je zahvalil domači načelnik tov. Majcen ter prosil, naj se sporoči zahvala na najvišje mesto, nakar se je vzklikalo Nj. Vel. kralju. Godba je zaigrala državno himno. Po odlikovanju se je vršilo zabijanje žebličkov v zastavo, pri kateri priliki smo čuli imponantne verze gosp. dr. Roša in Elisabetherja. Sledil je mimohod pred oblastmi in odlikovanci ter pohod po trgu. Ob 2. uri popoldne se je vršila župna skupščina, na kateri smo vzeli slovo od odhajajočega župnega načelnika Dežmana. Poslovilni govori raznih funkcionarjev in laških deklet so zarusili vsakemu oko. Nato je bil tov. Dežman imenovan častnim članom župe ter se mu je podelilo diplomo. Za novega župnega načelnika je bil izvoljen tov. Guček iz Trbovelj; za namestnika, tajnika in blagajnika tov. Kos Oroslov iz Radeč pri Zidanem mostu. Po župni skupščini se je vršila veselica, katera pa radi slabega vremena ni mogla prav uspeti.

MALA NEDELJA. Kulturno delo našega društva zelo napreduje in lahko rečemo, da je Mala Nedelja postala središče gledaliških prireditev v celi Prlekiji. Naši igralci so postali tako smeli, da nam uprizore 23. avgusta narodno žaloigro velikega ruskega pisatelja Tolstoja: «Moč teme». Kaj takega se še nikjer v bližini ni uprizorilo, zato opozarjamo že sedaj vse, da se predstave polnoštevilno udeležijo. Sodeluje društvena godba na pihala.

SV. BARBARA V SLOVENSKIH GORICAH. (Poskusi ureditve Posojilnice pri Sv. Barbari.) Dne 2. avgusta 1925. je sklical dr. Milan Gorišek kot član načelnštva Zadrugne Zveze v Celju vse člane gori navedene zadrugne na posvetovanje radi sanacije zavoda. Kakor mnogim drugim posojilnicam so onemogočile graške naložitve in vojno posojilo tudi Posojilnici pri Sv. Barbari nadaljno delovanje in stoji ona sedaj pred vprašanjem, ali naj razglasi konkurz ali pa naj reši

sebe s pomočjo svojih članov. Posvetovanje je pokazalo, da so bili člani zadrugne napačno podučeni glede dolžnosti, ki jih vežejo napram zadrugi in da se ne zavedajo svoje velike škode, ki bi zadela nje, posebej pa celo župnijo v primeru konkurza zadrugne. Po dolgem, mestoma jako burnem prerekanju so dobili zmernejši in pametnejši elementi nadmoč, tako, da so se do sedaj skoro vsi člani izjavili, dati zadrugi v svrhu ozdravljenja brezobrestno hranilno vlogo. Čeravno obljubljeni zneski še dolgo ne zadoščajo za nameravani uspeh, vendar je s tem že storjen prvi korak, tako, da je dana upravičena nada, da se bo skupnemu delu Zadrugne Zveze in Posojilnice posrečilo obvarovati zadrugarje gospodarske katastrofe.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ZDRAV KROMPIR. MENJAVA KROMPIRJA.

Naš krompir je začel pešati, kar vidimo tudi na tem, da se ga prijemajo čim dalje bolj razne bolezni in da se njegovi prvotni pridelki znižujejo. Vzlic skrbnemu obdelovanju ne pridelamo več tega, kar smo pridelali svoj čas. To nazadovanje njegove odpornosti in rodovitosti nam nalaga dolžnost, da posvetimo znanost tudi krompirju večjo pozornost.

Ni pa treba, da zamenjamo naš krompir s kako povsem novo in tujo sorto, ki se nam priporoča. Pomisliti moramo, da trpi krompir tudi po tujih krajih pred boleznimi, ki so lahko še hujše kakor pri nas. Opozarjam na primer le na rakovo bolezen pri krompirju, ki je hvala Bogu pri nas še nimamo, ki pa uničuje krompirjeve pridelke po Nemčiji in drugod. Kaj lahko bi se zgodilo, da jo s kako tujo sorto zanesemo tudi v naše kraje.

Krompir moramo izboljšavati pri nas predvsem s skrbnim odbiranjem semena, z menjavo semena iz domačih krajev in z varstvom krompirja proti glivičnim boleznim, ki so ga začele v zadnjih letih napadati.

Važno je, da rabimo za seme predvsem zdrav krompir, zdravo gomolje. Če so naše njive napadene po eni ali drugi bolezni, je prav, če krompir zamenjamo in če ga dobimo iz kraja, kjer je ostal krompir zdrav. Tudi pri nas imamo

glasno krohotala za njo. Kakor je bilo v njeni naravi, je že tistikrat sklenila novo maščevanje...

Čas košnje je prišel.

Zarano v jutro so že veseli mladi kosci vriskali in peli po travnikih. Tudi pri Trdinu so začeli kositi. Ko so kosili v loki, je stari Trdin, ki je tudi še sukal koso, začel tarati: «Sam Bog ve, kaj me je napadlo; ako mi ne odleže, ne vem, kaj bo z mano?» V resnici, sredi dopoldneva je stari možak počasi odlezel proti domu, treslo ga je čedalje hujše in mrazilo po telesu.

Doma je kar ulegel. Njegova žena mu je začela greti opeko in cunje, ker ga je tako mrazilo. Pa vključ temu se mu je stanje čedalje bolj slabšalo. Žena mu je kuhala tudi razne zdravilne rože, pa vse skupaj ni nič zaleglo.

Naslednji dan se je možu že dozdevalo, da se bo treba preseliti iz te solzne doline. Poklicati je velel k sebi sina in ga je prosil, naj mu gre po duhovna in naj spodobno vse pripravi za njegov sprejem.

Vsi kosci ob cesti so začudeno gledali, ko je rebrski župnik šel s sv. popotnico proti Trdinu. Vsi so splošno govorili: «Tega je pa res kar na hitro pograbilo...»

Ko so odšli vaščani, ki vselej pospremijo duhovnika k bolniku, pa poprosi oče sina Jaka, naj ostane nekoliko sam pri njem.

Sin sede na stol k očetovi postelji.

«Jaka, vidiš, jaz se ti bom kmalu umaknil. Štete so mi že ure... Prosim te, moj sin, spomni se večkrat na te zadnje ure svojega očeta. Verjemi mi, če bi bil vedel, da se bom kesal pred smrtno uro, ker sem ti branil vzeti Katrico — ne bi bil tako storil. Teško mi je pri srcu, ker vem, da me čaka težak odgovor pred večnim, vsegavečnim in strogim Sodnikom. Sam spoznam, da sem ti vseh tvojih nesreč kriv jaz. Tudi sem kriv, da nisi srečen v zakonu. Veš tudi, da sem za to trmoglavost sam trpel dosti pokore. Žena tvoja, ki sem ti jo usilil, me ni spoštovala, to mi je grenilo življenje. Tudi ti nisi zadovoljen z njo...»

Bolnik je moral nekoliko prenehati radi težke sape z govorjenjem. Šele čez čas je rekel proseče, s solzami v očeh: «Prosim te, Jaka, odpusti mi!...»

Pogostni krčni napadi, in to čedalje hujši, in poleg tega še mrzlica, so že proti večeru skončali in ugonobili življenje bolnika. Zvečer so že otožno zapeli mrtvaški zvonovi nekaj tako čvrstemu in grčavemu Trdinu...

Nekaj dni po Trdinovem pogrebu se je Grdinova Jera sešla z vdovo Trdinko. V svoji običajni zlobnosti se ji je kar srce radovalo, kajti ni še pozabila onega dne, ko je Jaku obljubila maščevanje. Prav prijazno

hinavsko je milovala staro Trdinko in jo povabila k sebi na dom, da ji razodene nekaj važnega.

Doma je Trdinki postregla s sladko kavo, vedela je dobro, da bo ta kava najboljšje mamilo. In res je z raznimi pretvezami doznala od itak žalostne vdove, da ji mlada dva ne dasta vseh izgovorjenih stvari, masla, jajec in tudi denarja ne, kakor stoji v pismu zapisano pri notarju. Zvedela je tudi od nje, da jo mlada vedno zmerja in sploh nič prijazno ne ravna z njo.

«Ah, kako ste vi, mati, nespametni, da vzdržite pri taki ženski! Proč pojdite in stroške jima napravite! Kaj, če vi zbolite, kdo vam bo postregel, to vas vprašam?»

Zvita Jera je dala Trdinki dosti raznih navodil, da ne sme samovoljno od hiše, temveč mora dati mladima dvema povod, da jo bosta sama od hiše podila. Kajti, če bi kar sama odšla od hiše, tudi potem sodišča ne more nič doseči. Sodnik bi v takem primeru razsodil: Vrnite se, ali pa se vzdržujte na svoje stroške!

To se je zlobna ženska Jera radovala od veselja, ko je čez dva tedna v resnici šla stara Trdinka z doma k sorodnikom v sosednjo podgriško vas. Kar sama s seboj je govorila od veselja: «Ej, Jera ni iz zadnje moke!...»

(Dalje z...)

kraje, kjer ostane krompir zdrav in zavarovan pred boleznimi. Iz takih krajev ga kaže dobiti za seme. Ob primerni organizaciji bi se lahko izvršili taki semenski nakupi. Na domačih njivah pa kaže najbolj, da zdrav krompir že zunaj na njivi odbiramo. Poiskati je v ta namen najbolj zelene in dobro razvite grme, ki jih je zaznamovati, da jih pri spravljanju odberemo za seme. Tudi če je krompir iz drugih vzrokov opešal, ga kaže zamenjati s krompirjem iz bolj ugodnih leg. Take lege imamo na primer na Gorenjskem, v Savinjski dolini, na Ptujskem polju itd.

Na vsak način se bo treba pa tudi proti krompirjevim boleznim bojevati, tako kakor delamo pri trtah in kakor delajo skrbni gospodarji tudi po drugih krajih. Tudi krompir kot najvažnejši sadež naših njiv potrebuje varstva in dobre strežbe, da ostane zdrav in radoviten.

KOŠNJA ALI PAŠA.

Naše posestne in gospodarske razmere so v posameznih krajih tako različne, da je celo v enakih krajih nemogoče zahtevati povsem enoten način kmetijstva in gospodarstva. Kar velja v enem kraju, ne velja v drugem in še več, kar velja za enega posestnika, ne velja za drugega.

Letos je naša košnja po mnogih krajih silno trpela vsled svoje zapoznelosti in skrajno neugodnega vremena. Imeli smo mnogo dela, mnogo stroškov in nazadnje prav slab pridelek. Pridelali smo seno, ki tega imena ne zasluži. Če vzamemo vrednost takega pridelka, je ta vrednost silno majhna in slaba. Brez vsega dvoma bi nam bila po takih travniških prostorih veliko več zalegla paša. Koliko več bi bilo prirastka in koliko slajša in tečnejša krma bi se bila pridelala in koliko več bi to zaleglo pri naši živinoreji! O tem smo lahko vsi prepričani, da bi v tem primeru letošnja paša veliko več izdala kakor je letošnja košnja.

S tem pa seveda nočem reči, da naj bi se travniki začeli splošno obračati za pašo. Bog ne daj! Travniki so nam s svojimi košnjami tudi zanaprej potrebni. Ali nekaj dobrega bi se dalo tu in tam v prilog travniške paše vendarle storiti, zlasti v tem položaju, če ima posestnik dosti travnišča v tako ugodni legi, da bi se dal en del tega travnišča z najboljšim uspehom uporabljati za pašo. V takih primerih naj se vzame to vprašanje resno v pretres. Prepričan sem, da bi marsikje kazalo povprečne dele travnika obračati za pašo, zato pa več detelje in slame obračati za zimsko krmiljenje, tedaj krmila, ki jih z najboljšim uspehom sušimo v naših kozolcih.

To vprašanje je za mnoga gospodarstva danes velikega pomena. Ugodno ležeči travniki bi nam lahko veliko več zalegli kot močni pašniki, dočim bi se lahko obračala druga krmila za zimsko rejo.

Danes pridobiva močno (intenzivno) pašništvo čim dalje bolj na svojem pomenu, še posebej tam, kjer sploh manjka paša in je vsa reja omejena izključno le na hlevsko rejo.

NA POL PRAZNE NJIVE.

Pri naših maloposestniških razmerah je treba intenzivnega, t. j. močnega poljedelstva. Zemljo je treba dobro izkoriščati. Vsak prostorček je treba uporabiti, da je več pridelka. Vsa priprava zemlje mora biti skrbna, ravno tako pa tudi vsa setev in vse nadaljnje obdelovanje. Le z močnim in dobrim delom bomo dosegli dobre uspehe.

Danes vidimo marsikaj po naših njivah, kar nam ne ugaja. Pogrešno je, če mislimo, da smo v poljedelstvu že dosti dosegli in vse dosegli, kar se da sploh doseči. Čaka nas še mnogo hvaležnega dela, da se bodo tudi naši pridelki tako dvignili, kakor so se po drugih deželah.

Letos se čujejo od raznih strani pritožbe, da je črv napravil veliko škode in da izgledajo izpodjedene posetve redke in sploh slabo razvite. Na mnogih njivah bo komaj polovico pridelka, pa tudi manj. Imamo pa tudi njive, ki so tako rekoč prazne in na katerih so sadeži uničeni.

So pa tudi take posetve, ki so tudi iz drugih vzrokov tako slabo uspele, da je polovica njive prazna. To se pri nas rado opazuje pri korenju in pri strniščni repi. Vzroki tako slabim uspehom so kakor rečeno lahko različni in tiče v slabo izvršeni setvi, v neugodnih pogojih prvega razvoja, v poškodbah po živalskih škodljivcih itd. Toda, če kaj takega opazimo, da je njiva na pol prazna, ni take njive pustiti v nemar, ampak je prazne prostore na novo obsejati, da nam še nekaj vržejo. V tem primeru se priporoča še setev strniščne repe, ki nam po takih praznih mestih še lahko daje primeren pridelek.

Kaj ni škoda, če je vsega korenja komaj za polovico njive, dočim druga polovica praznuje? Mali kmet mora svojo zemljo do malega izrabiti in z dobrim delom skrbeti, da v svoji rodovitnosti ne zaostaja, ampak da prinaša kolikor mogoče bogate pridelke!

Obrtna razstava v Ljutomeru

Nenavadno lepo vreme sledi prejšnjim, deževnim dnevom in slavnoznane ljutomerske gorice bleste v svoji lepoti. Z grozdjem bogato obložene trte se kopljejo v solčni vročini in srkajo v sebe sladkobo; tudi sadno drevje je precej rodno, bogata žetev na polju pa je že minila in je mlattev s stroji na dnevnem redu po muropoljskih vaseh.

Tako je sprejel Ljutomer z okolico včeraj ljube goste, ki so prispeli od daleč in blizu k slovesni otvoritvi prve obrtne razstave v Ljutomeru. Trgovsko in obrtno društvo v Ljutomeru, ustanovljeno leta 1919. je vzelo svojo nalogo zelo resno. Kakor je pretekla leta zbiralo svoje člane k resnemu stremljenju po napredku in jih mnogoštevilno vodilo na obrtna zborovanja in na izložbe v Maribor, Celje, Ljubljano, tako se je v letošnji spomladi oprijelo misli, da mora ljutomersko obrtništvo, ker je industrija tukaj še šibka, pokazati širšemu svetu, da je po kakovosti svojih izdelkov zmožno konkurence. Ker je bila jeseni lanskega leta otvorjena nova železnica, ki omogoča lahko zvezo s slovenskim zaledjem, se je porodila misel razstave, in to misel smo včeraj videli udeleženo.

Velika zastava pred poslopjem meščanske šole in izborni komadi središke narodne godbe so včeraj predpoldne pozdravljali že od daleč goste, ki so došli k otvoritvi razstave. Poleg polno zastopanih domačih oblastev smo videli goste iz Ljubljane, Maribora, Ormoža, Središča, Gornje Radgone in dr. V imenu predsedstva obrtne razstave je pozdravil goste slikar g. Horvat, nato pa v daljšem govoru poudarjal pomen domačega obrtniškega stanu in solidnega dela in napredka g. dr. Windischer kot zastopnik zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Govorili so še zastopnik zveze industrijcev, bivši minister za trgovino, domačin g. dr. Kukovec, ljutomerski župan g. dr. Stojan, g. Zadravec iz Središča, gg. Bureš in Stajniko iz Maribora. V imenu odsotnega protektorja, g. sreškega poglavarja dr. Hubada, in v imenu službeno zadržanega g. mariborskega velikega župana je pozdravil slavnostne goste in razstavljalce g. dr. Mlinar, ki je obenem otvoril razstavo.

Ogled razstave v vseh prostorih meščanske šole vsakega zadovolji. Razstavljeni so izdelki domačih obrtnikov iz ljutomerskega sreza za vse stroke in kažejo vseskozi lepo in solidno izdelavo. Pozornost so vzbudili iz-

delki mizarske, sodarske, kolarske, ključavničarske in kleparske obrti, zlasti pa fina ženska ročna dela in tamburice mizarja-samouka g. Martina Makovca iz Presike.

V opis podrobnosti se ob tej priliki ne moremo spuščati, priporočamo pa obisk razstave, ki bo odprta do 16. avgusta, vsem, ki se zanimajo za samonikel napredek obrtništva v središču Prlekije.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na novosadski blagovni borzi se je v sredo, dne 12. t. m. tržila pšenica za takojšnjo dobavo po Din 282.50 do 285 Din, za dobavo v septembru pa po Din 290 do 295; turščica po Din 187.50 do 190, oves po 170 Din in moka «0» po 450 Din.

ŽIVINA. Na zadnjem zagrebškem sejmu beležijo nekatere vrste neznatno podraženje. Trgovali so se za kg žive teže: voli prvovrstni 10 do 12 Din, drugovrstni 7.50 do 9 Din, tretjevrstni 6 do 7 Din, krave, prvovrstne Din 6.50 do 7.50, drugovrstne 5 do 6 Din, tretjevrstne Din 3.75 do 4 Din, teleta 10 do 12 Din, svinje Din 13.50 do 20 Din.

KRMA. Cene na zagrebškem sejmu: navadna detelja 100 Din, lucerna 100 do 120 Din, seno 45 do 70 Din za 100 kg.

Kratke vesti

= **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo 12. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 780.50 do 790.50 Din, 100 italijanskih lir za 200.40 do 202.80 Din, 1 dolar za 55.50 do 56.15 Din, 100 češkoslovaških kron za 164.75 do 166.75 Din.

= **Minister za trgovino in industrijo, g. dr. Ivan Krajač,** je prevzel častno predsedstvo V. Ljubljanskega vzorčnega velesajma od 29. avgusta do 8. septembra 1925, pod protektoratom Nj. Vel. kralja. G. minister je obljubil, da počasti prireditelje s svojo navzočnostjo. Slovenskim pridobitnim krogom je ministrova namera v največje zaščitenje, da se gospod minister prepriča ne samo o razvoju naše industrije, trgovine in obrti, marveč tudi o njenih težnjah in težkem položaju.

DOMAČE NOVOSTI

* **Kralj poseti svečanosti hrvatskega Sokola v Zagrebu.** Kakor poročajo listi, bo kralj z Bleda posetil svečanosti hrvatskega Sokola dne 15. t. m. Svečanosti bo prisostvovalo tudi več ministrov.

* **Pašić ozdravel.** Iz Karlovih Vari poročajo, da je naš ministrski predsednik Pašić toliko okreval, da se vozi že z avtomobilom okrog.

* **Odlikovanje.** Nj. Vel. kralj je odlikoval g. Julija Mazelle, župana in veleposestnika v Gradcu v Beli Krajini z redom Sv. Save IV. stopnje. Gospod Mazelle je bil odlikovan že z istim redom V. stopnje. Čestitamo!

* **Otvoritev Krekove kočje na Ratitovu.** Na Ratitovu nad Škofjo Loko se je vršila slovesna otvoritev Krekove kočje. Navzočih je bilo nad 500 turistov iz cele Gorenjske. Kočo je blagoslovil župni Pfeifer ter imel nagovor o dr. Kreku. Slavnosti se je udeležil tudi predsednik slovenskega planinskega društva dr. Tomižek.

* **Ameriški Sokol v Zagrebu.** V petek se je pripeljalo v Zagreb s posebnim vlakom okoli 150 hrvatskih sokolov iz Amerike, med njimi tudi v. Ameriki rojeni ljudje, ki še niso nikoli videli svoje domovine. Bili so povsod navdušeno pozdravljeni. Tudi v Ljubljani jim je bil v naglici prirejen lep sprejem.

* **Znižanje tarife na naših pomorskih parobrodih.** Po inicijativi pomorske direkcije v Splitu se je vršila te dni konferenca vseh naših pomor-

skih parobrodskih družb, ki je sklenila, da se zniža tarifa za potnike in blago za 30 odstotkov.

* **Nakup vojaških reči po civilnih osebah.** Ker se večkrat dogaja, da prebivalstvo v kljub svojem časnemu opominu še vedno kupuje vojaške stvari, opozarja ministrstvo vojske in mornarice vnovič na posledice § 115. vojaškega zakona, po katerem se kaznuje vsakdo, ki kupi ali shrani ali zataji kako vojaško stvar, bodisi orožje, obleko, obutev, itd. z zapornim do treh let.

* **Ne pozabite, da se vrše dne 15. in 16. t. m.** v Ljutomeru velike kasačke dirke, razstava konj itd. Zanimanje za te prireditve je vsestransko in pričakovati je, da se jih udeležijo številni gostje iz vseh krajev, osobito iz Slovenije. Železniške zveze so ugodne, vozila na dirkališče na razpolago; okrepčila (jedila, pivo in prvovrstno ljutomersko vino) bodo pripravljena, tako da bosta preskrbljena duša in telo. Zato dne 15. in 16. vsi v Ljutomer! Posebno opozarjamo na to, da odhaja dne 16. t. m. posebni vlak proti Gornji Radgoni iz Ljutomera ob 21:50 uri. Posebni vlak proti Mariboru odhaja iz Ljutomera ob 21:05 in prihaja v Ormož ob 22:05, kjer ima zvezo proti Čakovcu. V Pragersko prihaja ta vlak ob 23:28, kjer ima zvezo proti Zagrebu in Ljubljani ter dosepe končno v Maribor ob 0:35.

* **Trboveljske novice.** Preteklo nedeljo se je vršil ustanovni občni zbor Zveze bojevnikov, kateri je dovolilo srezko glavarstvo z dne 31. julija pobiranje prispevkov za spomenik v svetovni vojni padlih Trboveljčanov po vseh obratih v Trbovljah. — V ponedeljek 10. t. m. je odposlala tukajšnja podružnica Udruženja vojnih invalidov tri svoje člane na Bled h kralju v avdijenco v zadevi invalidskega doma, ki ga menijo zidati. — V zapore v Laškem je bil eskortiran hlapec pri Floreniniju, ker je ukradel nekemu rudarju na cesti, kjer je vinjen zaspal, več tisoč dinarjev. Pri hlapcu so našli skoraj še ves denar. — Lastniki vinotočev so sklenili obrniti se na velikega župana zaradi ukinitve zapiranja vinotočev že ob 7. zvečer. — Socialisti okoli »Napreja« so sklicali preteklo nedeljo javen shod pri Pravičju, na katerem so se ostro zagnali v Zvezo žen in deklet in se obenem spoprijeli s socialisti okoli »Socialista«. — V zadnjem času se je vrnilo več Trboveljčanov, ki prebivajo v Ameriki, na počitnice v svoj domači kraj. — Sejem v ponedeljek 10. t. m. se je slabo obnesel, najbrž radi sejma v Radečah in radi premajhne reklame po bližnjih občinah. — V četrtek 13. t. m. sta se vršili dve kolavdaciji in to električne napeljave pri premo govniku in uporabe delavnice, remize in skladišča Dukičevega gradbenega podjetja. — Vest, da se je ustrelil pretekle dni na otoku Krku železniški uradnik Kandare obenem s svojo izvoljenko, je silno pretresla vse tiste, ki so poznali tega veselega in simpatičnega moža. — Za praznike se nam obeta več veselice, vsaj do sedaj so že tri napovedane: v klerikalnem Društvenem domu, v Delavskem domu in pri Božiču na Ojstrem. — Pri volitvi odbornikov Kmetijske podružnice je bil izvoljen za predsednika od navzočih 80 članov z 37 glasovi g. Dominik Kolenc. — Pri grajenju Vargove pekarnice se je zrušil betonski strop in potegnili s seboj tri delavce. — Imenik porotnikov za l. 1926. bo ležal do 18. t. m. vsakomur na vpogled v občinski pisarni. — Srezko glavarstvo je z odlokom dne 31. m. m. določilo nove cene kruhu, mesu in raznih jedil v gostilnah. — Opozarjamo že sedaj na živinorejsko razstavo v Trbovljah, pri kateri se bo premovala živina, in se bo vršila 18. oktobra t. l.

* **Žrtve pijanosti.** V Zdolskovi gostilni v Dramljah je prošlo nedeljo Franc Mastnak v prepiru in pijanosti zaklal z nožem kmetskega fanta Karla Dolganoča. Brat Karla Dolganoča, ki je bil leta 1922. zaradi nekega umora obsojen na 12 let ječe, je iz zapore pobegnul. Mastnak je orožnikom ovadil, kje se skriva Dolganoč, in tako je ubežni kaznjenelec kmalu prišel zopet pod ključ. Ko sta se Dolganoč in Mastnak znašla preteklo nedeljo v Zdolskovi gostilni, je prišlo zaradi omenjene ovadbe med njima do ostrega prepira. Dolganoč

je Mastnaka podrl na tla, ta pa je potem v jezi in pijanosti svojemu nasprotniku s tako močjo zasedil nož v prsa, da je ranjenec kmalu nato v gostilni izdihnil.

* **Smrt v plamenu.** Mlada žena gostilničarja Mihla v Subotici je po nesreči izlila v kleti večjo množino špirta. Da bi mož tega ne opazil, je mlako zakrila s peskom. Ko je šla zvečer s svečo v klet po vino, so se vneli plini in je bila v hipu vsa v plamenu. Na hip je prihitel njen brat in začel trgati z nje gorečo obleko, pri čemer se je strahovito ožgal, tako da se bori s smrtjo. Nesrečna žena je par ur nato v groznih mukah umrla.

* **Divje svinje** so se razpasle v okolici Sv. Mohorja v revirnih loviščih g. dr. Roša, župana v Laškem. Kakor pripovedujejo tamkajšnji pastirji, vodi ena svinja 6, druga 9, tretja pa 10 mladitčev, ki delajo na poljskih pridelkih znatno škodo.

* **Otroci zanetili požar.** V Kostrevnici pri Litiji so otroci, igrajoč se z vžigalicami, zažgali Žagarjev kozolec, napolnjen s požeto pšenico. Na pomoč so sicer prihiteli gasilci iz Šmartna, a bilo je prepozno, ker je kozolec že tekot četrt ure pogorel do tal.

* **Cerkvene tatvine.** Cerkovnik pri Sv. Jakobu v Ljubljani, Lovrene Korenčan, je v ponedeljek zvečer opazil, da je neznan uzmovič odnesel iz cerkve dva po 5 metrov dolga obhajilna prta iz finega platna, obrobljena s 5 cm širokimi okraski, vredna 1000 Din. Istotako je v ponedeljek prišel neznan tat tudi v rakovniško cerkev in odnesel lesen cerkveni nabiralnik, vreden 50 dinarjev.

* **Smrtna nesreča.** V Ceršaku ob Muri je v jami za pesek zasulo posestnika Henrika Grofiča. Težko poškodovanega so izvlekli iz jame, a je kmalu umrl v groznih mukah.

* **Huda neurja v Sloveniji in drugod.** V sredo popoldne in potem ponoči ter ponekod še naslednjega dne so razsajale po Sloveniji hude nevihte. Zlasti na Bledu so bili hudi nalivi s točo. Razen tega je na Bledu udarila strela v poslopje restavracije Janka Florjančiča. Neurje je napravilo mnogo škode na polju in v vrtovih. Istotako je neurje povzročilo škodo v Selški dolini. Strela je udarila v zvonik v Bukovcih. Nevihte in viharji so razsajali zadnje dni tudi v Češkoslovaški, v severni Nemčiji in na Holandskem, kjer je bilo več smrtnih žrtev.

* **Samomor.** V Cirknici nad Mariborom se je ustrelil orožnik Franc Vouk, ki se mu je omračil um.

IGRA Z MAČKI. (Šaljiva dogodbica.)

Med vsemi hudobijami, ki so jih pripisovali Mahnetovemu Tončetu, je bila najpoglavitejša — trpinčenje živali. Osobito mačke so imele pred njim opravičen strah. Navezal jim je na noge orchove lupine in živali so pred nenavadnim lastnim peketom besnele sem in tja. Preplašeni so vstajali ponoči vraževerni sosede in ženske so sežigale les, blagoslovljen na cvetno nedeljo, da preženejo strahove in pomagajo duši, obsojeni v grozne posmrtne muke.

Sovraštvo do mačk je v polni meri vcepil tudi domačemu psu Sultanu. Kadar je mogel, ga je naščuval na ubogo rjavko, vselej pa se je rešila na drevo ali na zid ter je ušla preganjalcu.

«Presneti zid in drevesa!» je vzkliknil, ko mu je izpodletela taka šala. Hipoma pa je poskočil in cmaknil z jezikom — rodila se mu nova misel.

«Na travniku za vasjo ni nobenega drevesa, tam tudi ni zidovja, kjer bi mogla mačka najti zavetišče...»

Od nedelje do nedelje je čakal na ugodno priliko, zakaj škoda se mu je zdelo izborne šale za navaden delavnik. Mora pa jo izvesti

v odsotnosti staršev, ki bi ga takoj pogrešili in kaznovali njegovo dejanje.

Priložnost se mu je nudila na Marijin praznik. Starši so odšli k sorodnikom na obisk, doma je ostala le stara mati, ki pa je bila zaposlena s tem, da je odganjala muhe od najmlajšega vnuka.

Tonček si je pripravil vrečo, poklical Rjavko, ki se mu je približala z vzdignjenim repom in visoko vzbočenim hrbtom. Rahlo jo je pogladil ter jo je potisnil v vrečo. Nato ji je pridružil še sosedovo muco, vrgel je vrečo čez ramo in pozval Sultana, ki mu je skakljaje sledil.

Travniki, izbran za igro, je bil nedavno pokosen. Daleč naokrog ni bilo nobenega drevesa, niti kakega drugega skrivališča. Sultan bo imel torej lahko delo in Tonče obilo zabave, ko bo gledal šaljivi boj.

«No, Sultan, zdaj bova pričela,» je povabil psa, ki je vohal vrečo in cvilil od veselja.

Kakor besna je skočila Rjavka iz vreče in za njo je švignila sosedova muca; obe sta v hipu pregledali ravnino, kjer nista našli nobene rešilne možnosti. Edino Tonče je stal pred njima, kar je dalo upanja živalskemu nagonu. Kot dogovorjeni sta se vzpeli po fantu in že sta mu viseli na glavi, zariti s kremplji globoko v njegovo kožo. Tu sta čakali pričakovanega napada.

Iznenaden vsled usodnega položaja je stal prireditelj igre nepremično na svojem mestu. Celo kričati je pozabil vzlic bolečinam, iz katerih mu je curljala goraka kri.

Sultan se je pripravil na spopad. Razjarjen se je med glasnim lajanjem povzpел po fantu, da prežene sovražnici, kraljujoči na trdnjavi. Doseči ju sicer ni mogel, pač pa je ostal precejšnji del fantovega suknjiča v njegovem gobcu.

«Ojoj, ojoj!» je kričal, otresajoč se neljubega bremena. «Pustite me, zverine, saj vam ničesar nočem!»

Mački pa ga nista hoteli izpustiti, pač pa sta na njegov račun skrbeli, da se jima ni kaj neprijetnega pripetilo. Poskusil ju je odstraniti z rokami, toda kamor je segel, je prišel v dotiko z njunimi kremplji in ostrimi zobmi.

Tulil je kakor besen, ceptal z nogami in otepal z rokami; mački sta pihali in Sultan se je zaganjal z naraščajočo besnostjo in trgal kos za kosom iz njegove obleke.

V groznih mukah se je Tonče sklonil proti zemlji. Mački sta opazili nevarnost ter sta se še globlje zarili v njegovo lice. Pes ju je ponovno naskočil; v svoji grozoviti razdraženosti pa ni več razločil svojih sovražnic od fantovega obraza.

«Pomagajte!» je kričal kot obseden. Nos mu je bil otekel, lice razpraskano, od ušes mu je kapala kri. Njegove skoraj nove hlače so bile razklane spredaj in zadaj, od suknjiča so visele raztrgane krpe.

V takem položaju jo je z mačkoma ubral proti domu. Za njim je drvil Sultan v skrbi, da mu ne uide namenjeni plen.

Prišli so na dvorišče mimo svinjaka, na katerega sta švignila živalici raz fantove glave. Bil je rešen, od bolečin pa se je sedel na bližnjo klop.

«Ježeš, kakšen pa si?» je ostrmela mati, ko ga je zagledala, vrnivša se s sprehoda. «Ves si raztrgan in krvav!»

«Pa nova obleka!» je zrased očee in segel po brezovko.

Bolestno se je zvijal Tonče pod žvižgajočimi udarci in ko se je zgrudil na zemljo, se je spomnil, da bi mu vsega tega ne bilo treba trpeti, če bi se bil, začeni usodno igro, vlegel na tla. Ponovno pa se te šale ni hotel lotiti ter se rajši še danes ogiba mačkov, trdeč, da imajo vruga na repu.

ODPRAVLJENA NAVADA.

(Dogodbica.)

Marsikje na deželi imajo fantje navado, da zvonijo pred večjimi prazniki celo noč. V dobri veri, da s pritrkavanjem odganjajo iz župnije večje nesreče kakor: točo, viharje in nalive, tekmujejo med sabo, kje bo najprej v okolici zazvonilo dan.

Sveta in spoštovana je bila ta navada na Peševju, kjer se je pred večjimi prazniki pritrkovalo od polnoči do poznega jutra. Iz vseh bližnjih vasi so se zbrali fantje v zvoniku in pod zvonikom ter so se menjavali pri zvonjenju. Manjka' o tudi ni ob takih prilikah rogoviljenja po vasi, kar je med drugimi mirzelo sivolasega župnika, ki je radi tega nastopil proti razposajeni mladini. Dal je zapreti zvonik, fantje pa so siloma odprli vrata, in za nameček so mu še voz pod kozolcem postavili na ročice.

Radi vednega kljubovanja se je župnik neke nedelje poslovil od faranov, ki so še tisti teden pozdravili novega farnega pastirja. Tudi ta je sovražil neubrano zvonjenje, reči pa iz previdnosti ni hotel nobene svarilne besede.

Vsa okolica se je nenadoma zaljubila v novega gospoda. Predvsem ga je cenila mladina, ker se je navidezno zanimal tudi za zvonjenje. Ni bilo praznika, pred katerim bi jih ne bil celo naprosil za zvonjenje, po končani slovesnosti pa jih je povabil v župnišče ter jih je bogato pogostil.

Ob vsaki pogostitvi jim je napravil tudi poseben govor o zvonjenju in spoštovanju starih navad.

«Fantje, le radi zvonite,» je ponavljal vedno isto vsebino z drugačnimi besedami.

«Zvonjenje je naše veselje,» so mu zagotavljali fantje drug za drugim.

«Nobena pesem ni tako lepa, kot je ubrano pritrkavanje zvonov. Globoko v dušo seže in dvigne človeka do nebes. Preganja slabe misli, trga oblake tuge in hladi bolečine človeškega srca. — Fantje, ostanite zvesti stari navadam, podedovanim od vaših prednikov in — zvonite!»

Fantje so navdušeno praznili kozarce v zavesti, da prejema plačilo, katero so si krvavo zaslužili. Slično kakor zvonjenja so se navadili tudi malice v župnišču po vsakem pritrkavanju.

Bližala se je žegnanska nedelja — jutro, ko bo treba proslaviti večji cerkveni praznik ter se pripravljati na večerno pogostitev. Nadejali so se je v najpovolnejšem obsegu, saj jih je župnik povabil zvečer pred praznikom na sestanek, da se dodobra razgovorijo. Zopet jih je v vznepenih besedah pozval na pritrkavanje, nakar se je globoko zamislil. Po kratkem odmoru pa je vzdihnil: «Zvonite, fantje, zvonite v slavo božjo, zakaj Bog bo vaše delo obilno povrnil! Jaz pa vam običajne malice to pot ne morem dati — saj veste: pomanjkanje, draginja, žalostni in revni časi...»

Mladina je potrta zapuščala župnišče. Prikrajšani na svojih pravicah so klicali fantje kazen božjo na župnika, ker jim je odvzel nekaj, kar jim je z zvonjenjem prišlo v navado.

«Pa naj še sam zvoni,» so hujskali drug drugega. «Zastonj je smrt in še ta stane življenje.»

Svojega sklepa so se fantje tudi držali. Drugo jutro je izostalo običajno pritrkavanje, ki je od takrat prišlo popolnoma iz navade.

Zapisał Soteščan.

RAZKRINKANA LJUBEZEN.

Šaljiva dogodbica.

Izraz otožnosti so nosili obrazi prebivalcev samotne vasice, skrite za visokim gričem. Izjemo je delala šivilja Ivanka, ki se je vedno smehljala ter je zaradi prijaznosti privabila marsikoga v svojo bližino. Stanovala je v čedni hišici izven vasi, do katere je vodila uglajena steza med sadonosnimi vrtovi.

Šivilja Ivanka ni bila domačinka. Priselila se je iz mesta in kupila takrat napol podrti koč, katero je dala popraviti in preurediti. Vaščani so cenili njeno delo, ni pa jim ugajala njena živahnost in privlačna zgornost. Zamerili so ji, ker so se v njeni hiši zbirali fantje iz okolice, katere je sem in tja temeljito potegnili.

Med njene stalne obiskovalce se je pristeval farni organist Pipec, ki se je z vsem srcem zaljubil vanjo. Izkazoval ji je vso naklonjenost, obenem pa ji je posvetil tudi vso pozornost ter se je že vznejevoljil, če jo je kdo drugi samo pogledal.

Vzlic njegovi zvestobi pa kočarica za ljubezen ni imela stalnega značaja. Z isto iskrenostjo je zabavala tudi neoženjenega Kovača, ki jo je redno posečal. Tudi njemu je obljubila zvestobo.

Najbolj vdana je bila pa domačemu kaplanu. Ob njegovem prihodu je zastrla okna tako skrbno, da so mnogi mislili, da je ni doma. Kaplan pa je tudi znal pogoditi čas in izbirati pot, ker je hotel, da ostane skrito njegovo obiskovanje.

Svoje posetnike je znala šivilja izborno razvrstiti. Za take obiske je določila posebne ure, za vsakega drug večer. Čestilci so mislili resno, držali so se postavljenega reda in molčali.

Nenadoma pa se je vseh treh lotila ljubosumnost in usoda je hotela, da so si vsi trije izbrali isti večer za preizkušnjo njene ljubezni.

Prvi je vstopil Pipec; nanj je prišla ta večer vrsta. Kmalu po njegovem prihodu pa je zašustelo pod oknom: nekdo jo je poklical po imenu.

«Gospod Tomaž,» je vzdihnila, «pa tako pozno!»

«In tako nepričakovano!» se je prestrašil organist, išoč izhoda, da bi se skrnil, zakaj nerad je videl, da bi ga duhovnik zasačil na prepovedani poti.

«Bil sem na sprehodu, pa bi se mimogrede oglastil,» je poprosil kaplan.

«Izvolite!» ga je povabila, zamahivši z desnico proti omari, kamor je pokazala organistu, naj se skrrije za obleko.

Pipec jo je razumel, skočil je v omaro, katero je Ivanka od zunaj zaklenila.

«Upam, da si sama,» jo je zgrabil za roko kaplan, stopivši v sobo. Dekle ga je narahlo odrinilo, izgovarjajoč se na vaščane, češ, da jo sovražijo in zalezujejo.

Komaj je privila luč, je nekdo rahlo potrkal na šipo.

«Kdo naju moti?» se je prestrašil duhovnik.

«Nikogar nisem pričakovala.»

«In vendar!»

«Ivanka! Nekaj posebnega bi ti povedal, zato sem prišel,» se je glasilo pod oknom govorjenje.»

«Kovač je,» ga je kaplan spoznal po glasu. «Ničesar nima tukaj iskati!»

«Odhajam k počitku,» se je zlagala kaplanu na ljubo ter je vpihnila luč.

«Samo za trenutek,» je prosil Kovač. «Ne mislim te zadrževati.»

«Ne morem, daj si dopovedati.»

«Vsaj en poljubček. Prej se ne odstranim.»

«Nesramnost!» se je zgrozila v kaplanovi prisotnosti.

«Pst!» ji je pošepnil duhovnik ter jo je potegnil za rokav. Spomnil se je, da ima šivilja v kotu na polici veliko «punčko», kakršne je izdelovala otrokom za igrače. Hotel je napraviti šalo ter izvabiti Kovaču poljubček na njeno hladno lice.

«Ali res ne bom uslišan, dragica?» je stokal Kovač.

Kaplan je segel po «punčko», napol je odprl okno ter mu je pomolil njen obrazek.

Prepričan, da je odprla Ivanka in da se mu bliža njeno lice, so se mu v temi nabrale ustnice v poljub. Takoj po izvršitvi pa je spoznal, da je bil prevaran. Rodila se mu je maščevalna misel.

«Ivanka, zlata moja Ivanka!» jo je poklical, «daj, da se ponovno napijem sladkosti na tvojem licu.»

Zopet se je odprlo okno in «punčka» izcunjal se je v kaplanovi roki bližala zaljubljenemu Kovaču. Ta je bil pripravljen: spretno je prižgal žveplenko ter jo je vtaknil v njene kodre iz prediva. V hipu je bila v ognju vsa igrača.

«Pomagajte, ogenj!» je zaklical kaplan, pozabivši, da se ne sme izdati.

«Za Boga, rešite omaro!» je zaječal organist, misleč, da je res nastal požar.

Ljubimci so se naenkrat spoznali v položaju ter so v naglici brez besede odkurili vsak po svoji poti. Najbolj usoden pa je bil ta večer za šiviljo, ker je za vedno izgubila tri najboljše ljubčke.

Soteščan.

SOKOLSTVO

s Sokol v št. Petru v Savinjski dolini. V težkih razmerah smo živeli včasih pri nas. Kdor ni trobil slepo v klerikalni rog, tega so skušali uničiti v vsakem oziru. Toda prišli so drugi časi. Ljudje, ki so bili po mnenju nekaterih gospodov voditeljev posvečeni poginu, so si z lastno pridnostjo v trdem boju izvojevali ugledna socijalna in močna gospodarska stališča. In to je bil ravno najhujši udarec za nekatere ljudi, ki so brez dela bogateli na račun ljudske zaslepljenosti. Začelo se je svitati. Ljudje so spoznali, da besede same niso vredne nič, zlasti če niti oni, ki jih oznanjajo, ne živijo po njih. Ljudje so začeli samostojno misliti. Novo ustanovljeni Sokol ima pri nas nad vse lepo število zavednih članov in članic. Prošlo nedeljo je priredil tudi že prvi javni telovadni nastop, ki mlademu društvu služi v čast in ponos. Kljub protiaGITaciji se nas je zbralo več sto gledalcev na telovadišču. In čudili smo se, da se dajo tako težke vaje naučiti v tako kratkem času. «To je telovadba,» so pravili celo nasprotniki, ki so primerjali našo telovadbo z onimi igračami, ki so jih izvajali pred nekaj časom Orli na Polzeli. Mi smo bili pa ponosni na naše fante in dekleta, da so v sokolskih vrstah. Prepričani smo, da bo nedeljska prireditev številčno še pomnožila sokolski odsek. Po telovadbi je bila lepa zabava, ki je potekala v največjem veselju in najlepšem redu. Sokoli so s prireditvijo lahko zelo zadovoljni, saj jim bo menda ostal marsikak tisočak za nabavo orodja. Tako napredujemo.

s Sokolsko društvo Dragošah priredi v nedeljo, dne 16. avgusta ob 4. uri popoldne v Narodnem domu veseloigro v treh dejanjih «Tit Grom». Gostuje dramatični odsek udruženja vojnih invalidov iz Ljubljane. Po predstavi prosta zabava, šaljiva pošta in ples. K obilni udeležbi vabi odbor.

s V Skocijano pri Globevniku se vrši v nedeljo, dne 16. t. m. ob 4. uri popoldne ustanovni občni zbor sokolskega telovadnega društva.

**Priporočajte in širite
„DOMOVINO“!**

Ponosna sem

na svoje belo perilo.

Kdor hoče imeti enako mečno belo perilo, mora uporabljati samo najboljša pralna sredstva. Tako sredstvo pa je samo „Gazela“-milo.

GAZELA MILO

ZANIMIVOSTI

SLABE RAZMERE V AMERIŠKIH TVORNICAH KLOBUKOV.

Zedinjene države so znane po svoji civilizaciji, toda kljub temu so zdravstvene razmere v mnogih tamošnjih podjetjih človeka nevredne.

V Ameriki nosijo na milijone klobukov iz kožuhovine, toda malokdo misli na to, koliko zdravja zahteva tako izdelovanje. Od 100 delavcev, ki so zaposleni pri izdelovanju klobukov, so zdravniki pri 43 delavcih ugotovili zastrupljenje z živim srebrom. Preiskava 539 smrtnih primerov organiziranih klobučarjev je dognala, da je med njimi zaradi pljučnice 73 %, zaradi jetike pa 46 % več smrtnih primerov kakor pa pri drugih ljudeh. Pa tudi razne druge bolezni so med njimi zelo razširjene.

Razmere v ameriških tvornicah za klobuke so mnogo slabše kakor v angleških ali italijanskih podjetjih, kjer ni nikakega zastrupljenja zaradi živega srebra. Angleške tvornice niso prašne, ker posebne sesalke odvajajo prah in paro. V Italiji delajo klobučarji z rokavicami iz gumija in s predpasniki; sesalke vsrkujejo paro in za delavce imajo posebne oblačilne in jedilne sobe. Delavce premeščajo iz enega oddelka v drugega, da jim ni treba predolgo delati z živim srebrom.

V Ameriki se ni še prav nič storilo, da bi se škodljivi prah in para odpravila. Tvornice so umazane. Umivalniki so nesnažni, sobe nimajo prave ventilacije. Po mnogih tvornicah ostaja voda po tleh in delavci ves dan hodijo po njej.

Vzrok zastrupljenja z živim srebrom je v cenem načinu izdelovanja. Ker porabljajo majhne kose zajčjih kož, se rabi močna sestavina živega srebra, čigar para vhaaja iz kotlov in jo delavec vdihuje. Kar ostane živega srebra v klobuku, izhlapi pri likanju in zopet prehaja v pljuča. V Angliji je ta nevarnost odstranjena s tem, da se uporabljajo samo cele kože.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

Druge bolezni klobučarjev so: kronični bronhijalni katar in pljučnica, za katero je bolnih 32 % organiziranih delavcev; nenormalen krvni pritisk so našli pri 39 %, omajane zobe in vnet goltanec pri 45 %; 55 % se jih trese zaradi vdihavanja živega srebra.

TRGOVINA Z DEKLETI.

Kakor smo že zadnjič navedli, je prišla zagrebška policija na sled strahotno razpletenemu kupčevanju z dekleti. Štiri stare zvodnice z ostudno preteklostjo so opravljale to žalostno poslovanje, da so po ulicah nagovalje razna mlada dekleta in jim obetale dobre službe. Čim so kakšno dekletje ufele v past, so ga izročile trgovcem z dekleti, ki so nešrečno žrtev odpravili v sramotno hišo kje na Hrvaškem; največ jih je bilo oddanih v javne hiše v Zemunu, marsikatero pa so brezvestni možje spravili menda tudi dalje kam do Carigrada ali še drugam.

Zagrebška policija je aretirala že celo vrsto elementov, moških in ženskih, ki so lovili v mreže mlada dekleta. Obenem je policija rešila iz javnih hiš že blizu 30 takih mladih žrtev, toda to gotovo še ni vse in bo za marsikatero še dolgo treba iskati sled.

Vesti o razkritju sramotnih kupcij z dekleti so tudi po Sloveniji vzbudile precej razburjenja. Na ljubljansko policijske ravnateljstvo prihaja namreč zadnje čase vedno več prijav, da so tudi pri nas izginila nekatera dekleta, ki so najbrž postala žrtev trgovcev s človeško robo.

Mi smo že ponovno svarili vsa ona dekleta, ki gredo z doma, naj bodo vedno oprezna in naj ne nasedajo nobenemu zapeljivcu, ki zna sicer mamiti z lepimi besedami, a jim utegne priskrbeti pekel in propast. Danes ponavljamo svoje svarilo. O nadaljnjem razvoju strašnega razkritja kupčevanja z dekleti bomo poročali v kratkem, ko se prične razprava pred zagrebškim sodiščem. Zanj vlada upravičeno vsesplošno zanimanje.

× **Dober želodec** je vsekakor zlata vreden. V mestu Heb na Češkem je bil nedavno operiran manjši trgovec Janoška, ki je svojemu želodcu privoščil čudne dobrote. Sedel je v zaporu radi suma, da je ponarejal denar. V tem času preiskovalnega zapora je — najbrž v nameri, da izvrši samomor — požrl večje število malih kamnov, ki jih je nabral deloma na dnevnem izprehodu po dvorišču, deloma pa jih je izluščil iz zidu. Dalje je raztrgal troje podplatov in jih zavžil s prežganko. Nato je pogoltnil več šivank, ki jih je vtaknil v kruh. V njegovem želodcu pa so izginili tudi nekateri žebliji, par črepinj in še nekaj sličnih trdih slaščic. Morali so ga operirati. Zdravniki so mu odstranili vso to navlako, mu zašili želodec, in mož sedi nadalje v zaporu, pa mu vendar niti ni po volji, da je njegov želodec zlata vreden.

× **Ameriške železnice.** Amerika je dežela največjih oddaljenosti. Temu odgovarjajoče so se razvile tudi železnice. Vlaki vozijo tako, da potnikom kar najbolj olajšajo potovanje. V jedilnih vagonih se more obedovati kot v hotelu najboljšje vrste. V vseh vlakih so uslužbenci občinstvu zelo na uslugo. Čim se potnik vsede, že pride zamorec in obesi površnik na klin, vtakne klobuk v papirnato vrečko in mu skuša sedež kar najbolj udobno prirediti. V spalnih kabinah se nahaja lep umivalnik, ki je zase oddeljen. V vsaki taki umivalnici je po tucat brisač, košček v papir zavitega mila in dve pipi s toplo, oziroma mrzlo vodo. Spalne kabine so prirejene za tri potnike. V vsakem vagonu je pipa s pitno vodo. Zraven mal avtomat, iz katerega more vzeti potnik papirnat kozarček. Po uporabi se kozarec uniči. V teh kabinah se sme kaditi, kar v ostalem skupnem delu vagona ni dovoljeno. Mnogi vlaki imajo oddelke za čitanje in pisanje. So tudi vlaki, kjer se je mogoče okopati. Ameriški vagoni so znamenovani z imeni, ne s številkami kakor naši, n. pr.: «Shakespeare» in «Phantom» itd. Kljub vsem tem ugodnosti je pa vožnja skozi ameriške prerije zelo mučna radi njene izredne vročine.

× **Naraščanje umorov v Italiji.** V italijanskem senatu je te dni povodom proračunske razprave sen. Garofalo opozoril na naraščanje umorov v Italiji. Dočim je bilo 1919. leta samo še 2500 umorov, se je zvišalo število teh zločinov že naslednje leto na 5012. Toliškega nesorazmernega števila umorov s številom prebivalcev ne izkazuje nobena druga civilna država na svetu. Govornik je bil mnenja, da je na širjenju umorov sokriva tudi sodna oblast, posebno porotna sodišča, ki prisojajo za umor običajno le 4—5 let ječe.

× **Koristna muha.** Med najbolj nadležne in škodljive živali štejemo pač po pravici muhe in mušice. So pa tudi muhe, ki nam koristijo; na Japonskem in Kitajskem take muhe celo umetno gojijo in redijo. In sicer zato, ker so te muhe največje sovražnice nekega hrošča, ki razjeda sadje in zelenjavo. V par dneh je vsak sadovnjak očiščen. Amerikanci so zvedeli za koristne lastnosti japonske in kitajske muhe in so poslali kar tri ekspedicije tja, da študirajo način reje in način pokončevanja hrošča. Oni hrošč napravi v ameriških sadovnjakih in na zelnikih ogromno škodo.

SESTANEK SLOVENSkih VOJAKOV IZ SVETOVNE VOJNE NA BREZJAH.

Nekaj dni samo nas loči od sestanka na Brezjah, katerega smo lansko leto sklenili. Obenem s sestankom se bo odkrila spominska plošča v cerkvi in se bo vršil tudi občni zbor ZSV iz svetovne vojne. Pravila Zveze so potrjena od ljubljanskega in mariborskega velikega župana in obsega delokrog zveze obe oblasti. Slavnost se bo vršila po sporedu, ki je bil že objavljen.

Pevci, pripravite dobro objavljene pesmi. Zbirališče pevcev pred vhodom v samostan. Kratka izkušnja ob 9. v samostanski dvorani. Polovična vožnja je dovoljena. Shranite

dobro in ne oddajajte nikjer vozniških listkov (kot nekateri lani); za vožnjo nazaj velja isti listek in pa izkaznica, ki jo dobite na Brezjah. Tam bodo dobili udeleženci tudi pravila zveze in slike spominske plošče.

Tovariši, vsi na Brezje in ob vsakem vrenu! Vajeni discipline držite jo tudi brez-pogojno na Brezjah in pokorite se v vsakem oziru rediteljem, ki bodo imeli trobojne znake na levem rokavu.

Sestanek je namenjen brez razlike mišljenja in strank vsem tovarišem, ki so služili v svetovni vojni pri kateremkoli vojnem odredu ali polku.

Tovariše zaupnike prosimo, naj nam javijo, če le mogoče, število udeležencev iz posameznih krajev, da bomo mogli obvestiti železnico glede potrebnega števila vozov, oziroma posebnih vlakov. Iz Ljubljane bo vozil takoj po rednem gorenjskem vlaku v nedeljo ob ½ 8. proti Otočam posebni vlak, ki se bo vračal iz Otoč ob ½ 5., tako da bo imel v Ljubljani zvezo z vsemi drugimi vlaki.

Godba, obstoječa iz 50 mož, se opoldne razdeli na dve skupini. Na veselo svidenje 30. avgusta na Brezjah! Odbor ZSV.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Brezplačno.

«Sramota, muho sem našel v juhi!» se je razjezil v gostilni tuj gost.

«Mirujte, saj je ne bom zaračunal,» ga je lažal natakarkar.

Zaradi krožnika.

Gostu, ki je v gostilni jedel klobaso, se je približal krčmarjev psiček ter se jezno zaletaval vanj.

«Prosim, odstranite psa,» je zahteval od krčmarja.

«Ne zamerite, gospod,» se je oglasila petletna krčmarjeva hčerka, «psiček se jezi, ker jeste z njegovega krožnika.»

Slabo je izgledal.

Utrujen popotnik pride v kmetško gostilno in naroči pečenko. Ker je dolgo časa ne dobi, vpraša, če jo bo sploh dočkal.

«Ne vem,» ga je pičila natakarkarica, «slabo res izgledate.»

Priložnost.

Stražnik je našel zvečer na trgu pijanca s ključem v roki, kakor bi ga hotel zdajzdaj vtakniti v ključavnico.

«No, kaj pa delate tukaj? Zakaj ne greste domov?» ga je nagovoril.

«Eh, veste,» mu je odvrnil pijanček, «ves trg se suče pred menoj, pa čakam, da se moja hiša privrti do mene. Tako je ne bo treba iskati v temi po blatni cesti.»

Spanje.

«Ali spiš?» je vprašal prijatelj skopuha, dre-majočega v gostilni.

«Ne!» mu je odgovoril. «Bedim!»

«Posodi mi torej dvajset dinarjev.»

«Spim, prijatelj, ne morem!»

Kazen.

Potepuh: «Bogatin Obilnež mi je podaril samo pol dinarja...»

Berač: «Kazen naj ga zadenel!»

Potepuh: «Ga je že zadela, ukradel sem mu srebrno žlico.»

MALI OGLASI

Par vagonov sladkih in kislih jabolk imam naprodaj. Cene so običajne. — Naslov pove-uprava «Domovine» pod «Vagon». 59

Lepo posestvo.

60 oddaljeno 15 minut od postaje Straža na Dolenjskem, obsegajoče okoli 33 oralov zemlje, hišo, v kateri je kovačnica s kompletnim kovaškim orodjem, velik sadni vrt v sredini vasi, šest njiv, travnike, dva vinograda, okrog 20 oralov lepega gozda, se zaradi smrti lastnika ugodno prodaja. Hiša se nahaja na zelo ugodnem prostoru ob Krki in je pripravna za vsak obrt, ker v veliki vasi ni nikake gostilne in prodajalne. Oddaljenost od Novega mesta eno uro, od Dolenjskih toplic pol ure. Proda se tudi samo en del posestva. Pojasnila daje Vinko Dular, trgovec z lesom, Straža.

Sreča Vas išče! Preskrbite si srečke!

62 Efektna loterija Narodno-kulturnega društva Mala Nedelja. — 300 dobitkov v vrednosti 15.550 Din. — Zrebanje nepreklicno 15. novembra 1925. — Srečka stane samo 5 Din. — Kupujte in naročite takoj srečke pri Narodno-kulturnem društvu v Mali Nedelji.

ZAHVALA.

Povodom bridke izgube našega preljubega sina

Silvestra Adolfa Laha

izrekamo tem potem našo najprisrčnejšo zahvalo. — Dolžnost nas veže, da se posebej zahvalimo vsem prijateljem in znancem, ki so spremlili našega preljubega sina na njegovem zadnjem potu, Jugoslovanskemu delavskemu društvu v Bottropu za v srce segajoči žalostinki, g. predsedniku Gojkoviču za tolažilne besede in za njegov trud, dalje vsem članom za obilno udeležbo in za častno spremstvo.

Bottrop, dne 3. avgusta 1925.

63

IVAN POTOKAR.

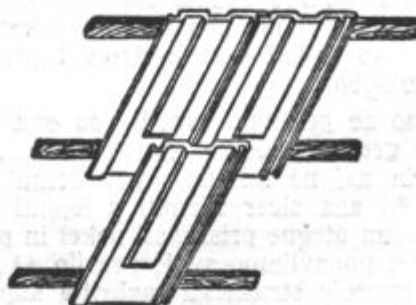
Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

najugodnejše.

Vežane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poroštvo osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

predajo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

J. STJEPUŠIN
SISAČ

priporoča 9

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovano na pariški izložbi

Cenik franco

Vse priznava

da se najceneje in najbolje kupi vso manufakturno, volneno blago, cefirje, batiste, delene, krep, hlačevine, svilene rute itd. pri tvrdki

Franc Crobath, d. z o. z., Kranj

Preselitev trgovine.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem preselil svojo dobro vpeljano trgovino manufakture, galanterije in čevljev iz prejšnje hiše p. d. pri Primožu v lastne prostore na novo zgrajene trgovske hiše poleg kr. pošte.

Priporočam se najtopleje za nadaljnji obisk in cenj. naklonjenost.

Vinko Savnik,
Radovljica.

62

Mlatilnice, slamoreznice

in vse druge

kmetijske stroje

iz prvovrstne tovarne

K. & R. Ježek, Blansko

ima v zalogi in je zastopnik za Gorenjsko

Josip Ambrožič

splošno ključavničarstvo

Ljubno, p. Podnart

Priporoča se tudi za dobavo raznih

štedilnikov in drugih

ključavničarskih del. 56